

Halfjaarrapportage

College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

juli – december 2018

Inleiding

Het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) brengt eens per halfjaar op basis van artikel 4, lid 2 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) schriftelijk verslag uit over zijn werkzaamheden aan de Rijkswetfinancieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (RMR), de besturen van de landen, de Staten van Curaçao en Sint Maarten en aan beide Kamers der Staten-Generaal van Nederland. In voorliggende halfjaarrapportage wordt ingegaan op de werkzaamheden van het Cft gedurende de periode van juli 2018 tot en met december 2018. Na een samenvatting worden de werkzaamheden gedurende het tweede halfjaar van 2018 voor de landen Curaçao en Sint Maarten toegelicht voor wat betreft de begrotingscyclus 2017-2019 en overige gerelateerde onderwerpen.

Samenvatting werkzaamheden

Curaçao

De tweede helft van 2018 is een periode geweest van intensieve advisering aan het land Curaçao. Naast de reguliere advies- en reactiemomenten heeft een hoor en wederhoortraject plaats gevonden dat tijdens het collegebezoek in oktober is afgerond met een set van afspraken met de regering van Curaçao. Deze afspraken moeten de basis vormen van een nieuw en spoedig in te zetten verbetering op een aantal fundamentele aspecten van houdbare overheidsfinanciën.

Bij de derde uitvoeringsrapportage is gebleken dat de gesignaleerde problematiek ertoe zal leiden dat 2018 wederom met een tekort zal worden afgesloten waarmee er niets van het tekort uit 2017 wordt gecompenseerd.

De begroting 2019 zal aangepast moeten worden op de tegenvallende realisatie 2018 en er zal gecompenseerd moeten worden voor het tekort uit 2017 en het aanvullende tekort in 2018. Daarmee groeit de taakstelling in 2019 en in latere jaren en de uitdaging die Curaçao tegemoet gaat.

Sint Maarten

De financiële gevolgen van de orkanen in Sint Maarten stonden ook in de tweede helft van 2018 centraal. Als gevolg van het begrotingstekort zijn meerdere verzoeken voor liquiditeitssteun door Sint Maarten ingediend. Bij deze verzoeken heeft het Cft een advies uitgebracht. Ook is een Financial Recovery Plan opgeleverd waarin een noodzakelijke herstructurering van de overheidsorganisatie en de belastingdienst is aangekondigd. Uit het Financial Recovery Plan blijkt ook dat een integraal plan voor het verbeteren van het financieel beheer zal worden opgesteld.

Uit 2018 moet worden geconstateerd dat de jaarrekeningen over de jaren 2013, 2014 en 2015 nog niet afgewikkeld zijn. De voorlopige jaarrekening 2016 is inmiddels gereed en ontvangen door het Cft. Deze jaarrekening vertoont een tekort waar de begroting voor dat jaar nog een overschot voorspelde. Hierdoor is tekortcompensatie niet mogelijk gebleken. De verslechterde financiële situatie na de orkanen zorgt er ook voor dat de door de Rijkswetfinancieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (RMR) gegeven aanwijzing uit 2015 niet binnen de initiële deadlines opgevolgd kan worden. Sint Maarten heeft hiervoor een nieuw voorstel bij de Rijkswetfinancieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (RMR) ingediend waarbij het Cft een advies heeft uitgebracht.

De begroting van Sint Maarten zal ook in 2019 niet in evenwicht zijn. Na het indienen van een verzoek aan de Rijkswetfinancieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (RMR) is het Sint Maarten onder voorwaarden toegestaan om van de normen van de Rft af te wijken. Eind 2018 is de begroting voor 2019 echter nog niet vastgesteld.

Begrotingscyclus Curaçao

Verantwoording 2017 en eerder

Het Cft heeft op 3 september 2018 de concept jaarrekening 2017 van Curaçao ontvangen. Het Cft geeft pas advies op de concept jaarrekening 2017 wanneer de controle rapporten van de Stichting Overheidsaccountantsbureau (SOAB) en de Algemene Rekenkamer Curaçao (ARC) ontvangen zijn. Nu, in 2018 zijn de jaarrekeningen over 2014 tot en met 2016 nog niet vastgesteld. Daarmee is de laatst vastgestelde jaarrekening van Curaçao die van het jaar 2013. Het Cft heeft op 4 oktober 2018 een rapportbrief voor de verantwoordingsinformatie aan Curaçao verzonden. Het Cft heeft in deze brief aangegeven dat het noodzakelijk is dat de begrotingscycli volledig worden doorlopen en afgerond. Het proces van vaststellen van de jaarrekeningen dient daartoe aanzienlijk te verbeteren en te versnellen. Het Cft heeft de controlerende organisaties (SOAB en ARC), de regering en de Staten opgeroepen om op korte termijn de vaststelling van de jaarrekeningen 2014-2017 te bewerkstelligen. Daarnaast heeft het Cft de regering verzocht om inzichtelijk te maken hoe opvolging aan de aanbevelingen van de SOAB en de ARC bij de jaarrekeningen wordt gegeven.

Uitvoering begroting 2018

Op 11 juli 2018 is de vastgestelde eerste begrotingswijziging 2018 (BW) ontvangen. Gelijktijdig met deze BW heeft Curaçao aanvullende informatie verstrekt gerelateerd aan de begrotingsuitvoering. Omdat op dat moment nog niet alle aanvullende informatie compleet was, heeft het Cft ingestemd met het verzoek van Curaçao om de ontbrekende informatie gelijktijdig met de tweede uitvoeringsrapportage 2018 (UR) te ontvangen. Op 15 augustus 2018 heeft het Cft de tweede UR ontvangen, hetgeen binnen de wettelijke termijn is gebeurd. Op 29 augustus 2018 heeft het Cft zijn advies bij de vastgestelde eerste begrotingswijziging 2018 op basis van artikel 12 lid 2 Rft alsmede de reactie op de tweede uitvoeringsrapportage 2018 op basis van artikel 17 jo. artikel 12 lid 3 van de Rft uitgebracht.

Het Cft voorzag op basis van de vastgestelde BW en de tweede UR dat met de huidige begroting en de uitvoering daarvan in 2018 niet voldaan zou worden aan de begrotingsnormen in artikel 15 van de Rft. Het Cft maakte zich ernstige zorgen over de financieel-economische situatie van Curaçao en riep het bestuur op om met voortvarendheid te werken aan structurele oplossingen om de houdbaarheid van de overheidsfinanciën te waarborgen. Gezien de ernst van de situatie heeft het Cft de Rijksministerraad op basis van artikel 4 Rft geïnformeerd over de actuele stand van zaken.

Het Cft was van oordeel dat de begroting van 2018, waarin een bedrag van ANG 48 miljoen voor tekortcompensatie uit 2017 was verwerkt, niet langer sluitend was en er op grond hiervan niet van overtuigd dat de maatregelen die Curaçao zich had voorgenomen, dit jaar nog volledig gerealiseerd konden worden. Het Cft gaf conform artikel 12 lid 2 van de Rft gemotiveerd zijn bevindingen met betrekking tot de toets aan de normen van artikel 15 van de Rft, en heeft Curaçao aanbevolen om de begroting 2018 weer in overeenstemming te brengen met deze normen. Het Cft had daarbij 8 aanbevelingen en verzocht de regering van Curaçao binnen twee weken (uiterlijk 12 september 2018) het Cft te informeren over hoe invulling zou worden gegeven aan de aanbevelingen.

Op 12 september jl. ontving het Cft de reactie van de minister op basis van artikel 12 lid 4 van de Rft. In deze brief gaf de minister van Financiën van Curaçao aan dat de vastgestelde begroting 2018 van het land Curaçao wel voldoende realistisch en sluitend was. Het Cft was echter nog steeds van oordeel dat de normen van artikel 15 onvoldoende in acht werden genomen. Naar oordeel van het Cft was op essentiële onderdelen onvoldoende invulling gegeven aan de aanbevelingen.

Het Cft heeft op 25 september 2018 een bericht op basis van artikel 12 lid 5 van de Rft aan Curaçao verzonden waarbij de minister van Financiën van Curaçao werd verzocht de begroting 2018 aan te passen

op basis van de aanbevelingen van het Cft en om, op basis van artikel 13 lid 1 van de Rft, binnen 14 dagen, dus uiterlijk op 9 oktober 2018 te reageren. Als er dan sprake zou blijven van een begroting die naar het oordeel van het Cft geheel of ten dele niet voldeed aan de normen van artikel 15 van de Rft, gaf het Cft aan de RMR nader te berichten, mogelijk vergezeld van een gemotiveerd advies tot het geven van een aanwijzing.

Op 9 oktober 2018 heeft Curaçao een reactie gegeven op het bericht van het Cft op basis van artikel 12 lid 5 van de Rft. Op 9 diezelfde dag heeft het Cft tevens een ontwerpverordening tot wijziging van de begroting 2018 ontvangen. Het Cft heeft op 23 oktober 2018 zijn reactie op bovengenoemde stukken verzonden. Het Cft concludeerde daarin dat voor het begrotingsjaar 2018 een inspanning is geleverd om invulling te geven aan zijn aanbevelingen en hiermee de begroting sluitend te krijgen. Wel concludeerde het Cft dat er nog steeds onzekerheden bestonden, dat een duurzaam begrotingsevenwicht moet worden bereikt en dat het versterken van het financieel beheer daar een noodzakelijke voorwaarde bij is.

De regering van Curaçao en het Cft zijn op 17 oktober 2018 tot afspraken gekomen om de bestaande onzekerheden weg te nemen en te komen tot duurzame overheidsfinanciën. Over zowel de directe tekortkomingen in de begroting als de onderliggende problematiek zijn concrete afspraken gemaakt. De regering van Curaçao heeft toegezegd met de gemaakte afspraken de noodzakelijke verbetering te realiseren. Het Cft zag daarom op dat moment geen aanleiding om een advies tot een aanwijzing te geven. Overigens was het Cft in afwachting van de derde UR van 2018. Het Cft ging ervan uit dat deze rapportage niet tot nieuwe inzichten en onzekerheden zou leiden, waarop het hoor en wederhoortraject werd afgerond. Aangezien er wel nog onzekerheden bleven bestaan ten aanzien van het (meerjarig) voldoen aan de normen, zond het Cft de Rijksministerraad op basis van artikel 13 lid 1 van de Rft wel een bericht.

Het Cft heeft op 15 november 2018 van Curaçao de derde UR 2018 ontvangen en heeft op 7 december 2018 zijn reactie hierop gegeven. Het Cft constateerde op basis van de derde UR dat de realisatie tot en met het derde kwartaal toch verder achterloopt. Dit was een verslechtering ten opzichte van de realisatie tot en met het tweede kwartaal en ten opzichte van de voortgangsinformatie zoals die bekend was bij de afronding van het hoor en wederhoortraject. De minister van Financiën gaf aan dat het heel moeilijk zou gaan worden om toereikende begrotingsoverschotten te realiseren om het tekort 2017 in drie jaar te compenseren. Hij stelde daarop voor om in gesprek te gaan om de mogelijkheden voor een meer verantwoorde en realistische spreiding van de tekortcompensatie te bezien. Het Cft heeft aangegeven te verwachten dat de begroting 2018, inclusief de in het hoor en wederhoor bijgestelde reservering van ANG 40,6 miljoen voor de tekortcompensatie 2017, niet meer sluitend was en dat derhalve wederom niet meer werd voldaan aan de normen van artikel 15 van de Rft. Uit de derde UR blijkt naar inzicht van het Cft een tekort einde jaar. Het Cft verzocht de regering daarom uiterlijk binnen veertien dagen op basis van artikel 17 jo. artikel 12, lid 3 van de Rft te reageren op het schrijven van het Cft.

Het Cft heeft op 19 december de reactie van Curaçao op basis van artikel 12 lid 4 Rft ontvangen. In deze brief bevestigt Curaçao de zorgen van het Cft dat de begroting 2018 niet meer sluit. De minister van Financiën gaf aan tegenvallers bij de belastingen, dividenden en bij de lasten te hebben gerealiseerd en daardoor een tekort op de begroting 2018 te verwachten van ANG 39,1 miljoen.

Ontwerpbegroting 2019

Op 16 augustus 2018 ontving het Cft de ontwerpbegroting van Curaçao (OB) voor het dienstjaar 2019. Op 30 augustus 2018 heeft het Cft zijn advies op de ontwerpbegroting van Curaçao voor het dienstjaar 2019 verzonden. Een dag voor het uitbrengen van dit advies had het Cft zijn advies uitgebracht op de vastgestelde eerste begrotingswijziging 2018 en tweede uitvoeringsrapportage 2018. Het Cft adviseerde in het advies op de OB 2019 de mutaties ten opzichte van 2018 voor de omzetbelasting en de overige

opbrengsten in de begroting verder toe te lichten. Bezien in het licht van de zorgwekkende financiële situatie waarin Curaçao zich bevindt, achtte het Cft de wijze waarop dividenden worden begroot niet passend. Het Cft adviseerde om tot een werkwijze te komen die langjarig openstaande vorderingen voorkomt en de controleerbaarheid verhoogt en deze werkwijze te vervatten in heldere regels. Het Cft gaf aan behoefte te hebben aan verdere toelichting op de ontwikkeling van een aantal specifieke lasten zoals het budget voor goederen en diensten, overdrachten, reservevorming, personeelslasten en sociale zekerheid. Gerelateerd hieraan miste het Cft een toelichting over de doorwerking van het pakket aan kostenbesparende maatregelen dat in 2018 werd geïmplementeerd. Het Cft miste specifiek de reservering voor tekortcompensatie van het gerealiseerde tekort in 2017 voor de jaren 2019 en 2020 en adviseerde dit op te nemen in de begroting. Het Cft stelde vast dat de kapitaaldienst meerjarig sluit als rekening wordt gehouden met de herfinanciering van de aflopende bulletlening in 2020. Het Cft adviseerde Curaçao om de Rijksministerraad hierover spoedig te informeren en te vragen hierover een besluit te nemen. Het Cft constateerde dat enkele projecten ten onrechte als investering zijn opgenomen en eigenlijk thuishoren op de gewone dienst. Het Cft onderschreef het belang van verdere verbetering van financieel beheer en adviseerde om in de begroting 2019 een plan van aanpak op te nemen met concrete doelen en acties voor het jaar.

Op 14 november 2018 ontving het Cft de Nota van Wijziging op de ontwerpbegroting 2019 (NvW 2019). Op grond van artikel 11 lid van de Rft gaf het Cft hierop op 28 november 2018 zijn advies. Het Cft gaf aan van oordeel te zijn dat de NvW 2019 nog niet voldoende invulling gaf aan de aanbevelingen die het Cft had gedaan in zijn eerdere adviezen. Een verdere neerwaartse bijstelling van de belastinginkomsten was noodzakelijk en ook werd de regering gevraagd om op basis van deze bijstelling te bezien hoe voldoende compenserende maatregelen zijn te nemen om een sluitende gewone dienst voor 2019 te bewerkstelligen. Tevens was in de NvW 2019 nog geen reactie gegeven op de verzoeken en vragen van het Cft uit het advies bij de OB 2019. Het Cft verzocht de regering zorg te dragen voor verwerking van zijn adviezen in de begroting 2019 (en meerjarig) en gaf aan dit bij de advisering op de vastgestelde begroting 2019 definitief te beoordelen.

Overige onderwerpen Curaçao

Hospital Nobo Otrobanda (HNO)

Er is bijzondere aandacht voor de realisatie van het nieuwe ziekenhuis HNO vanwege de omvang van het project en de mogelijke meerjarige budgettaire risico's voor de landsbegroting. De focus van het Cft ligt op een sluitende business case met daarbij drie aandachtspunten, namelijk de financiering van de totaal benodigde investering, structureel kostendekkende financiering van de exploitatie en de financiële positie van het bestaande ziekenhuis SEHOS.

De business case laat een overschrijding zien van circa ANG 200 miljoen aan extra kosten en hiervoor benodigde financiering ten opzichte van het oorspronkelijk investeringsbudget. Het aantrekken van deze financiering is in een ver gevorderd stadium. De second opinion van de SOAB, inclusief gevoeligheidsanalyse, op het structureel kostendekkend zijn van de exploitatie van HNO is nog niet afgerond en wordt in 2019 verwacht. De schuld van SEHOS is vastgesteld en er hebben onderhandelingen plaatsgevonden tussen het Land en dit ziekenhuis waarbij het zich op dit moment laat aanzien dat deze schuld geen gevolgen zal hebben voor de landsbegroting.

Financieel Beheer

Op 17 oktober 2018 heeft het Cft aanvullende afspraken met de regering van Curaçao gemaakt, ook over het financieel beheer. Het Cft heeft aangegeven dat een belangrijke voorwaarde voor het oplossen van de structurele problematiek, het op orde brengen en houden van het financieel beheer is. Met de regering is afgesproken dat Curaçao de jaarrekening 2021 inclusief een goedkeurende accountantsverklaring tijdig

vaststelt. Hiertoe dient uiterlijk 15 oktober 2022 de jaarrekening 2021 te zijn voorzien van een goedkeuring door de accountant. Er is afgesproken dat de financiële kolom van de ministeries van Curaçao snel en drastisch versterkt wordt. Hiertoe heeft Curaçao middels prioritering in de Nota van Wijziging bij de begroting 2019 ANG 3 miljoen gebudgetteerd.

Overheidsentiteiten

De regering van Curaçao heeft aangegeven een beheersstructuur voor overheidsentiteiten te ontwikkelen waar een dividendbeleid onderdeel van uit maakt. Hierbij zal artikel 28 van de Rft en artikel 5 van het Landsbesluit Code Corporate Governance in acht worden genomen. De structuur wordt zo ingericht dat er geen langjarige openstaande vorderingen kunnen ontstaan en dat dividendopbrengsten realistisch begroot worden rekening houdend met een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering van overheidsentiteiten. In de derde UR 2018 is over de voortgang van de beheersstructuur gerapporteerd en wordt vermeld dat Curaçao op ambtelijk niveau werkt aan de ontwikkeling van de beheersstructuur voor overheidsentiteiten. Het Cft achtte deze voortgangsinformatie te beperkt en heeft Curaçao verzocht om uitgebreider te rapporteren over de inhoudelijke inrichting van de beheersstructuur en de voortgang in de ontwikkeling hiervan. Daarnaast zullen in het vervolg de betaalafspraken waar dividendvorderingen voor openstaan, standaard in de uitvoeringsrapportages opgenomen worden.

Verder bleek in de derde UR dat de dividendopbrengsten van 2018 noch gedeclareerd of ontvangen waren door Curaçao. Het Cft heeft daarom verzocht om een overzicht van de verwachte dividendopbrengsten 2018 per overheidsentiteit die gezamenlijk optellen tot de begrote ANG 35,8 miljoen en daarbij het realiteitsgehalte van deze opbrengsten te onderbouwen. Uiteindelijk heeft de minister van Financiën aangegeven dat ANG 11,9 miljoen van de begrote dividendopbrengsten in 2018 niet gerealiseerd zullen gaan worden.

Begrotingscyclus Sint Maarten

Verantwoording 2017 en eerder

Vanwege aanhoudende IT-problemen was de financiële administratie van Sint Maarten de afgelopen jaren meerdere malen buiten werking. Na de orkanen in 2017 heeft de financiële administratie geruime tijd helemaal niet gefunctioneerd. Mede hierdoor zijn verdere achterstanden ontstaan bij rapportageverplichtingen.

De jaarrekeningen over 2013, 2014 en 2015 zijn nog niet door de Staten behandeld en door de Gouverneur vastgesteld. Het Cft heeft regelmatig nadrukkelijk aandacht gevraagd voor het tijdig doorlopen van de begrotings- en verantwoordingscyclus. Alleen op deze manier kunnen de Staten het budgetrecht ten volle uitoefenen. Daarnaast moeten de in de jaarrekening gepresenteerde resultaten bijdragen aan verbetering van de kwaliteit van volgende (ontwerp-)begrotingen. De minister van Financiën heeft in september 2018 een herziene planning voor oplevering aan de Staten aangeleverd. Inmiddels liggen de jaarrekeningen 2013 en 2014 bij de Staten, maar zijn deze nog niet ter vaststelling aan de Gouverneur aangeboden.

De jaarrekening 2016 werd op 30 oktober 2018 door de ministerraad goedgekeurd en op 16 november 2018 aan het Cft aangeboden. De rapporten van de accountant en de Algemene Rekenkamer zijn echter nog niet ontvangen. Op basis van de voorlopige jaarrekening heeft Sint Maarten in 2016 een tekort van circa ANG 8 miljoen, waar een overschot van ANG 26,4 miljoen was begroot. Een belangrijke oorzaak voor de extra lasten is de medio 2018 opgeleverde eindafrekening Overheidsziektkostenregeling over de jaren 2012 tot en met 2017. Andere oorzaken betroffen extra pensioenlasten over voorgaande jaren en een afwaardering van de deelneming in de haven van Sint Maarten. Sint Maarten heeft de jaarrekening 2016 niet binnen de in de Rft gestelde termijn opgeleverd. Ook de jaarrekening 2017 is niet binnen deze termijn opgeleverd.

Uitvoering begroting 2018

De vastgestelde begroting 2018 sluit met een tekort op de gewone dienst van ANG 197,1 miljoen. Hierdoor voldoet de begroting 2018 niet aan de normen zoals genoemd in artikel 15 van de Rft. Door besluitvorming in de Rijksministerraad van 16 maart 2018 is het Sint Maarten op grond van artikel 25 van de Rft toegestaan voor het begrotingsjaar 2018 af te wijken van deze normen. De RMR stelde hierbij een aantal voorwaarden, waaronder de verplichting om maandelijks verantwoording af te leggen aan het Cft over de begrotingsuitvoering. Sint Maarten voldeed in 2018 aan deze voorwaarden.

Daarnaast zijn ook de tweede en derde uitvoeringsrapportage over het tweede en derde kwartaal 2018 ontvangen. De derde uitvoeringsrapportage toont tot en met september 2018 een tekort van ANG 71,5 miljoen. Dit tekort is ANG 65,3 miljoen lager dan het tot en met het derde kwartaal begrote tekort van ANG 136,8 miljoen.

Op 28 augustus 2018 heeft het Cft een advies uitgebracht bij de eerste begrotingswijziging 2018. Deze begrotingswijziging omvatte het machtigen van de minister van Financiën voor het aangaan van overeenkomsten voor leningen. In dit advies, maar ook in zijn reactie op de tweede uitvoeringsrapportage d.d. 11 september 2018 en het advies bij de herziene ontwerpbegroting 2018 d.d. 24 april 2018 heeft het Cft aangedrongen op het opstellen van een begrotingswijziging waarin de betere vooruitzichten op basis van de realisatie alsook de aangekondigde kostenbesparende en opbrengst verhogende maatregelen verwerkt zouden worden.

Op 27 september 2018 heeft het Cft de tweede begrotingswijziging ontvangen, waaruit een nieuw tekort van ANG 144 miljoen volgde. In zijn advies d.d. 11 oktober 2018 bij de begrotingswijziging heeft het Cft opnieuw vastgesteld dat nog onvoldoende concreet is beschreven welke kostenbesparende en opbrengst verhogende maatregelen in 2018 worden genomen. De begrotingswijziging is in 2018 niet meer geagendeerd in de Staten.

Begroting 2019

Op 5 oktober 2018 heeft het Cft de ontwerpbegroting 2019 van Sint Maarten ontvangen. De ontwerpbegroting presenteert een tekort van ANG 88,4 miljoen voor 2019 waardoor deze niet aan de normen van de Rft voldoet. Het Cft heeft in zijn advies d.d. 18 oktober 2018 onder meer geadviseerd om de begrote lasten naar beneden bij te stellen.

De minister van Financiën van Sint Maarten heeft de ontwerpbegroting 2019 op 6 oktober 2018 aangeboden aan de Rijksministerraad vergezeld van een verzoek om op grond van artikel 25 van de Rft voor begrotingsjaar 2019 af te mogen wijken van de normen van de Rft. Op verzoek van de staatssecretaris van BZK heeft het Cft bij het genoemde verzoek van Sint Maarten geadviseerd ten behoeve van besluitvorming in de Rijksministerraad. Door de ontwerpbegroting 2019 reeds op 6 oktober aan de Rijksministerraad te verzenden, heeft Sint Maarten geen rekening gehouden met de toen nog te ontvangen adviezen van het Cft en de Raad van Advies van Sint Maarten. In zijn advies aan de Rijksministerraad heeft het Cft hierdoor geadviseerd Sint Maarten enkele voorwaarden te stellen voordat het Sint Maarten is toegestaan af te wijken van de normen van de Rft. Hierop heeft Sint Maarten besloten de ontwerpbegroting 2019 terug te trekken voor behandeling in de Staten. Momenteel werkt Sint Maarten aan een wijziging van de ontwerpbegroting 2019.

Overige onderwerpen Sint Maarten

Financial Recovery Plan

Het Cft heeft op 10 oktober 2018 het Financial Recovery Plan van de minister van Financiën van Sint Maarten ontvangen. Het Financial Recovery Plan is een integraal strategisch plan en gaat in op de noodzakelijke herstructurering van de overheidsorganisatie en de belastingdienst en de wijze waarop houdbare overheidsfinanciën gerealiseerd zou kunnen worden. Ook doet Sint Maarten voorstellen voor

financiering van voornemens tot en met het jaar 2027. Op 17 oktober 2018 heeft het Cft op verzoek van het ministerie van BZK een advies bij het Financial Recovery Plan uitgebracht.

Leningen en liquiditeit

Als gevolg van de begrotingstekorten in 2017 en 2018 heeft Sint Maarten behoefte aan liquiditeitssteun. Begin 2018 heeft Sint Maarten liquiditeitssteun van ANG 50,0 miljoen ontvangen voor 2017. Ten behoeve van 2018 heeft Sint Maarten op 19 juni 2018 een verzoek ingediend bij de Rijksministerraad voor het verkrijgen van liquiditeitssteun. Bij dit verzoek heeft het Cft een advies uitgebracht. In de Rijksministerraad van 6 juli 2018 is vervolgens besloten op basis van het eerste kwartaal 2018 liquiditeitssteun van ANG 32,6 miljoen te verlenen. Ook op 21 september 2018 en op 16 november 2018 heeft Sint Maarten verzoeken voor liquiditeitssteun uitgebracht op basis van de cijfers van het tweede en derde kwartaal. Het Cft heeft bij deze verzoeken eveneens een advies uitgebracht. De liquiditeitssteun op basis van het tweede kwartaal 2018 is inmiddels door besluitvorming in de Rijksministerraad van 23 november 2018 toegekend.

National Recovery and Resilience Plan

Medio 2018 heeft Sint Maarten het National Recovery and Resilience Plan opgeleverd. Dit plan beschrijft de noodzakelijke wederopbouw en de kosten die deze wederopbouw naar verwachting met zich meebrengt. Het National Recovery and Resilience Plan is eind augustus in de Staten goedgekeurd en gaat uit van een benodigde financiering van ANG 4,2 miljard waarvan volgens Sint Maarten ANG 2,4 miljard nog niet gedekt is. Op 14 juni heeft Sint Maarten aan het Cft verzocht te adviseren over het voornemen tot het aantrekken van een obligatielening van ANG 360 miljoen. In zijn brief d.d. 20 juli heeft het Cft geconcludeerd dat onvoldoende grond bestaat om positief te kunnen adviseren op een toekomstig voornemen van Sint Maarten om een dergelijke lening aan te trekken.

Schuldquote en rentelastnorm

De schuldquote van Sint Maarten bedroeg eind juni 2018 circa 38% van het bbp. In dit percentage zijn de leningen voor liquiditeitssteun van december 2017 (ANG 50 miljoen) en de eerste tranche in 2018 (ANG 32,6 miljoen) verwerkt. Door een toename van de betalingsachterstanden, met name veroorzaakt door een eindafrekening in zorgverzekeringen en een correctie in de pensioenlasten, en het toekennen van de tweede tranche liquiditeitssteun is de schuldquote gestegen tot circa 41% ultimo 2018 (gebaseerd op de bbp-raming van het CBCS van ANG 1.758 miljoen).

Het IMF heeft in mei 2018 een rapport gepubliceerd over de economische situatie en de overheidsfinanciën van Sint Maarten: Kingdom of The Netherlands – Sint Maarten Macro-Fiscal Framework. Dit rapport is in december 2018 bijgewerkt en opnieuw uitgebracht. De voorspellingen van het IMF (baseline scenario) voor de schuldquote laten een neerwaarts verloop zien vanaf 2020, waarbij in dat jaar de piek in de hoogte van de schuldquote van 46,5% bereikt wordt. Het Cft monitort zowel de schuldpositie als de ontwikkeling van de schuldquote en benoemt deze vrijwel structureel in haar brieven.

De rentelastnorm bedraagt volgens de meest recente vaststelling ANG 31,9 miljoen terwijl het totaal aan rentelasten van de collectieve sector in 2018 naar verwachting circa ANG 13,2 miljoen bedraagt (43% van de rentelastnorm).

Financieel beheer

Het Cft heeft Sint Maarten in 2018 meermaals geadviseerd aanvullende capaciteit te regelen voor de noodzakelijke verbetering en versterking van het financieel beheer en financiële organisatie. Sint Maarten heeft in het derde kwartaal van 2018 voorzien in enige technische assistentie.

Met uitzondering van het voorzien in technische assistentie heeft het Cft in 2018 beperkte voortgang geconstateerd op gebied van financieel beheer. In de twaalf deelprojecten van het verbeterplan financieel beheer is in het tweede halfjaar 2018 nauwelijks voortgang geconstateerd. In oktober 2018 heeft het Cft met de regering van Sint Maarten de afspraak gemaakt dat Sint Maarten zal toewerken naar een

goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening over het jaar 2021. De minister van Financiën van Sint Maarten heeft aangegeven eind 2018 een integraal plan van aanpak te presenteren voor het verbeteren van het financieel beheer. De twaalf deelprojecten en de tijdslijn voor het behalen van een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening zullen onderdeel hiervan uitmaken. Het Cft dient dit integrale plan nog te ontvangen.

Overheidsentiteiten

Op 6 september 2018 heeft het Cft op grond van artikel 8 van de Rft verzocht de jaarrekeningen van de overheidsentiteiten van Sint Maarten te ontvangen. Het verzoek had betrekking op 28 entiteiten, waarvan 13 in de collectieve sector. Bij het uitsturen van het verzoek beschikte het Cft over de gecontroleerde jaarrekening 2017 van slechts twee entiteiten. Sindsdien heeft het Cft van vier andere entiteiten de gecontroleerde jaarrekening 2017 ontvangen. Met betrekking tot 2016 heeft het Cft van 21 entiteiten de gecontroleerde jaarrekening in bezit.

In zijn reactie op de ontwerpbegroting 2019 van Sint Maarten heeft het Cft aandacht gevraagd voor de risico's voor de overheidsfinanciën in verband met de overheidsdeelnemingen in de luchthaven, de haven en het nutsbedrijf GEBE. Daarnaast heeft het Cft aan de overheid van Sint Maarten gevraagd toe te lichten welke maatregelen getroffen zijn om de risico's ten aanzien van de overheidsentiteiten te mitigeren. Het Cft heeft nog geen reactie hierop ontvangen.

Aanwijzing 2015

Op 8 november 2018 heeft de minister van Financiën van Sint Maarten in een brief aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gerapporteerd over de vier punten van de aanwijzing te weten het compenseren van begrotingstekorten uit het verleden, het volledig in de begroting opnemen van zorg- en pensioenuitgaven, het oplossen van betalingsachterstanden en het nemen van maatregelen om het zorgstelsel en oudedagsvoorzieningen structureel betaalbaar te houden. Bij de brief van Sint Maarten heeft het Cft op verzoek van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op 18 december 2018 een advies opgesteld waarin de Rijksministerraad geadviseerd wordt de aanwijzing onverminderd van kracht te laten zijn, de daarin opgenomen termijnen bij te stellen en aanvullende afspraken te maken. Zowel de brief van Sint Maarten als het advies van het Cft worden begin 2019 in de Rijksministerraad besproken.